

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Kh 30.03.2026
52/00.04.00/2026

Valmistelija

Hallintojohtaja Jukka-Pekka Lätti, p. 0401505202

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotettaisiin säädettäväksi uusi tartuntatautilaki.

Tartuntataudit aiheuttavat merkittävää sairastavuutta ja kuolleisuutta niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Lisäksi ne aiheuttavat mittavia tuotannonmenetyksiä muun muassa työstä poissaolojen vuoksi, joten niiden torjunta on myös taloudellisesti perusteltua. Tartuntatautiepidemioiden leviämisen ehkäisemiseksi tehtävät välttämättömät toimet saattavat häiritä vakavasti yhteiskunnan toimintaa. Vakavia häiriöitä syntyy kuitenkin myös silloin, jos merkittävä osa työvoimasta on yhtä aikaa sairaana, tai jos merkittävä määrä jostakin avainhenkilöryhmästä, esimerkiksi terveydenhuollon henkilöstöstä, sairastuu samaan aikaan. Tartuntatautilain uudistamisen välttämättömyyteen ovat kiinnittäneet huomiota eduskunta, eduskunnan oikeusasiamies, oikeuskansleri sekä lakia soveltavat tahot

Tartuntatautilainsäädännön kokonaisuudistuksen tavoitteena on vahvistaa kansallista kykyä torjua tartuntatauteja tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Tavoitteena on sekä vastata päivittäisen tartuntatautien torjuntatyön tarpeisiin että mahdollistaa nopea reagointi ja riittävät toimivaltuudet paikallisten ja laajojen epidemioiden sekä pandemioiden torjumiseksi. Tartuntatautilainsäädännön uudistuksen keskeisenä tavoitteena on ehkäistä ja torjua tartuntatauteja ja niistä yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. Tavoitteena on mahdollistaa joustava ja riskiperusteinen torjuntakeinojen käyttö perusoikeudet huomioiden.

Lausunnot pyydetään antamaan 3.5.2026 mennessä Lausuntopalvelu.fi -sivustolla.

Luonnos Toholammin kunnan lausunnoksi:

Toholammin kunta pitää lakiluonnoksen kokonaisuudistusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon COVID-19-pandemiasta saadut kokemukset sekä muuttuvan toimintaympäristön vaatimukset.

Toholammin kunta pitää perusteltuna, että tartuntatautilaki uudistetaan kokonaisuutena ja että sen rakenteellinen ja sisällöllinen selkeys paranee. Esityksen tavoite kansallisen tartuntatautilanteisiin varautumisen vahvistamisesta on kannatettava ja vastaa käytännön tarpeita. Lakiluonnos selkeyttää viranomaisten vastuita ja parantaa tiedonkulkua, mikä on erityisen tärkeää pienille kunnille, joiden resurssit ovat rajalliset.

Koska tartuntatautien torjunta on siirtynyt hyvinvointialueiden vastuulle, Toholammin kunta pitää tärkeänä, että laki selkeästi määrittelee kunnan tehtävät yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Lakiluonnos vahvistaa viranomaisten yhteistyövelvoitteita ja varmistaa välttämättömän tiedonsaannin eri toimijoiden välillä. Kunta katsoo, että tämä on välttämätöntä myös paikallisella tasolla mm. varhaiskasvatuksen, koulujen ja ympäristöterveydenhuollon sujuvan toiminnan kannalta.

Kunnan näkökulmasta on olennaista, että lakiluonnoksessa ei esitetä uusia suoria tehtäviä tai merkittäviä kustannusvaikutuksia kunnille. Tämä tukee hallinnollista ja taloudellista ennakoitavuutta.

Toholammin kunta pitää hyvänä, että vakavien tartuntatautilanteiden vaatimien rajoitusten oikeasuhtaisuuteen ja välttämättömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota ja että viranomaisten toimintasuhteita on selkiytetty.

Kunnan näkemyksen mukaan on tärkeää, että tilojen sulkemista tai merkittäviä rajoituksia koskevat päätökset perustuvat yhdenmukaiseen ohjeistukseen, että rajoitustoimien toimeenpanossa huomioidaan pienissä kunnissa toimivien palvelujen kriittisyys ja että yrityksille säädetty kohtuullinen korvausmekanismi toimii selkeästi ja ennakoitavasti

Toholammin kunta pitää perusteltuna, että rokotusten vapaaehtoisuus on kirjattu lakiin ja pakollisista rokotuksista säädetään erikseen vain poikkeustilanteissa. THL:n roolin vahvistaminen rokotehankinnoissa sekä työterveyshuollon ja yksityisen terveydenhuollon mahdollisuus osallistua rokotustoimintaan ovat perusteltuja ja tukevat alueellista rokotuskattavuutta.

Lakiluonnoksessa selkeytetään karanteenin ja eristämisen edellytyksiä ja tuodaan uutena mahdollisuus kollektiiviseen karanteeniin. Sääntely on myös näiltä osin perusteltu, kunhan päätökset tehdään terveydenhuollon asiantuntijoiden toimesta ja yksilön oikeusturva säilyy vahvana.

Toholammin kunta pitää myönteisenä, että lakiluonnoksessa huomioidaan elinkeinoelämän oikeusturva ja säädetään korvausmalli tilanteisiin, joissa viranomaispäätökset asettavat yrityksille merkittäviä rajoituksia, joista koituu heikentäviä vaikutuksia liiketoimintaan.

Toholammin kunta pitää lakiluonnosta kokonaisuutena asiallisesti valmisteltuna ja kannatettavana. Esityksen keskeiset muutokset – kuten viranomaisten vastuunjaon selkeyttäminen, tiedonhallinnan parantaminen, hygienia- ja rajoitustoimien täsmentäminen sekä varautumisen vahvistaminen – tukevat kunnallista toimintakykyä ja resilienssiä sekä parantavat osaltaan varautumista tuleviin tartuntatautilanteisiin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Niemelä Juho

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa edellä esittelytekstissä olevan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Päätös